

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА ГЕОГРАФІЇ**

Валентина ЯКОВЛЕВА, Руслана ВЛАСЕНКО

**Тестові завдання з освітньої компоненти
«Методика навчання географії»**

Житомир 2021

УДК 37.8(072)

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол №17 від 24.09. 2021року

Воловик В.- доктор географічних наук, професор кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Кирилюк Л.- кандидат географічних наук, доцент кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Лаврик О.- доктор географічних наук, професор кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Автори : Яковлева В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри екології та географії, Житомирський державний університет імені Івана Франка.

Власенко Р. кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії, Житомирський державний університет імені Івана Франка.

Яковлева В. А. Тестові завдання з освітньої компоненти «Методика навчання географії» : посіб. для сам. роб. студ. / В. А. Яковлева, Р. П. Власенко.– Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021.–57 с.

У методичних рекомендаціях подані тести з методики навчання географії. Автори методичних рекомендацій пропонують їх студентам спеціальності 014 «Середня освіта» (Географія), з метою перевірки знань, умінь і навичок з даної дисципліни. Зміст тестів відповідає освітньо-професійній програмі підготовки майбутніх вчителів географії.

УДК 37.8(072)

©В. Яковлева,2021

© Р. Власенко, 2021

©Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I Теоретичні основи навчання географії	
Тема 1 Вступ. методика викладання географії як наука	5
Тема 2. Структура і зміст шкільної географічної освіти	13
Тема 3 Дидактичні принципи навчання географії	19
Тема 4. Урок – основна форма навчання географії	26
Тема 5. Нетрадиційні уроки географії	31
РОЗДІЛ II Методичні особливості навчання методики географії	
Тема 6. Методика навчання курсу “Загальна географія” (6 клас)	35
Тема 7. Методика навчання курсу “Географія материків і океанів” (7 клас)	46
Тема 8. Методика навчання фізико-географічної частини курсу (8 клас)	51
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	57

ВСТУП

Однією із важливих складових педагогічної підготовки вчителів географії в умовах сучасних змін в освіті є дисципліна «Методика навчання географії» яка знайомить студентів з процесом навчання географії в школі, з особливостями методики навчання географії з різних курсів: «Загальна географія», «Географія материків», «Природа України», «Географія світового господарства». Програмою навчальної дисципліни «Методика навчання географії» передбачено вивчення основних методів, засобів, форм і практичних прийомів, які застосовуються у процесі викладання географії в школі. Мета дисципліни – сформувати у студентів знання теоретичних засад методики навчання географії, професійні педагогічні уміння з проектування навчального процесу, також розвинути творче методичне мислення та особистісні якості вчителя сучасної школи.

Сьогодення вимагає ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентів у процесі вивчення дисципліни «Методика навчання географії». Методом діагностики та контролю знань є тестування, даний метод розвиває й удосконалює пізнавальну діяльність та дозволяє студентам самостійно оволодівати знаннями методики географії.

Застосований у методичних рекомендаціях тестовий контроль можна визначити як метод контролю навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з географічної спеціальності. У даних рекомендаціях використовуються різні види тестів для педагогічного оцінювання та контролю знань студентів. Тестовий контроль слугує об'єктивним засобом, що використовується з метою визначення освітньо-кваліфікаційного рівня професійної підготовки студента і засвідчує той факт, що він оволодів знаннями, навичками та уміннями, що відповідають, принаймні, положенням Державних стандартів вищої освіти, і здатні виконувати передбачені цим документом соціально-виробничі функції.

Методичні рекомендації для проведення тестового контролю знань з дисципліни «Методика навчання географії» є доповненням до теоретичного курсу даної дисципліни і мають на меті закріплення і поглиблення здобутих студентами теоретичних знань, набуття навичок педагогічної роботи та вирішення конкретних методичних задач в процесі вивчення шкільного курсу географії, також вони відіграють значну роль у формуванні цілісного географічного образу планети Земля, розумінні ролі географічних знань у вирішенні економічних, екологічних і соціальних проблем.

РОЗДІЛ I Теоретичні основи навчання географії

Тема 1. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ЯК НАУКА.

1. Вчення про принципи та методи пізнання і перетворення дійсності це:
А. Методичний прийом
Б. Методологія
В. Дидактика
Г. Методика
Д. Географія
2. Система способів і методів ведення самого дослідження це:
А. Дидактика
Б. Педагогіка
В. Методика
Г. Психологія
Д. Соціологія
3. _____ є основою будь-якої методики викладання, оскільки розкриває, як саме загальні закономірності, принципи і правила навчання можна застосовувати.
А. Дидактика
Б. Методологія
В. Географія
Г. Соціологія
Д. Психологія
4. «Методика навчання географії – це наука про закономірності й особливості процесу навчання географії в школі.»- це визначення належить:
А. Т. Шевченку
Б. І. Франку
В. І. Матрусову
Г. С. Кобернику
Д. О. Довженко
5. Загальнонауковий, міждисциплінарний метод пізнання складного об'єкту (системи) в специфічній для нього цілісності і з метою виявлення головних і підпорядкованих елементів цього об'єкту (системи) це :
А. Історичний метод
Б. Порівняльний метод
В. Системно-структурний аналіз
Г. Статистично-математичний метод

Д. Літературний метод

6. _____ дозволяє розглянути будь-яке питання в динаміці, виявити основні напрями розвитку проблеми в різні періоди і з цих позицій оцінити їх стан.
- А. Історичний метод
  - Б. Порівняльний метод
  - В. Системно-структурний аналіз
  - Г. Статистично-математичний метод
  - Д. Літературний метод
7. Застосовується на початку дослідження певної проблеми і передбачає знайомство з літературою з питання, що вивчається це:
- А. Історичний метод
  - Б. Порівняльний метод
  - В. Системно-структурний аналіз
  - Г. Статистично-математичний метод
  - Д. Літературний метод
8. Дозволяє проводити критичний аналіз окремих систем знань у педагогічній науці та в шкільних курсах географії-
- А. Історичний метод
  - Б. Порівняльний метод
  - В. Системно-структурний аналіз
  - Г. Статистично-математичний метод
  - Д. Літературний метод
9. Наукове дослідження процесу навчання з метою перевірки правильності наукової гіпотези дослідження це:
- А. Педагогічний експеримент
  - Б. Лабораторний експеримент
  - В. Природний експеримент
  - Г. Психологічний експеримент
  - Д. Географічний експеримент
10. Експеримент, який проводиться у звичних для учнів умовах. Як правило, для цього беруться два або більше паралельні класи, рівноцінні за успішністю і рівнем загального розвитку учнів це:
- А. Педагогічний експеримент
  - Б. Лабораторний експеримент
  - В. Природний експеримент
  - Г. Психологічний експеримент
  - Д. Географічний експеримент

11. За формою проведення педагогічний експеримент буває:
- А. Природний
  - Б. Лабораторний
  - В. Навчальний
  - Г. Формуючий
  - Д. Складний
12. За метою проведення педагогічний експеримент може бути:
- А. Природний
  - Б. Лабораторний
  - В. Навчальний
  - Г. Констатуючий
  - Д. Складний
13. За тривалістю педагогічний експеримент буває:
- А. Короткотривалий
  - Б. Лабораторний
  - В. Довготривалий
  - Г. Констатуючий
  - Д. Складний
14. За складом явищ, що вивчаються експеримент буває:
- А. Короткотривалий
  - Б. Простий
  - В. Довготривалий
  - Г. Констатуючий
  - Д. Складний
15. І.С. Матрусов пропонує поділяти загальну МВГ на:
- А. методику природознавства
  - Б. загальну методику навчання фізичної географії
  - В. методику вивчення Світового океану
  - Г. загальну методику навчання соціально- економічної географії
  - Д. методику вивчення материків
16. До методів теоретичного рівня належать:
- А. Літературний
  - Б. Емпіричний
  - В. Експериментальний
  - Г. Топографічний
  - Д. Історичний
17. До методів експериментально-емпіричного рівня належать:
- А. Літературний
  - Б. Вивчення шкільної документації

- В. Педагогічний експеримент
- Г. Топографічний
- Д. Історичний

18. Методику не можна розглядати як сукупність рекомендацій і порад щодо використання певних методів та прийомів навчання. МВГ як дидактика шкільної географії вміщує в собі _____ і _____ аспекти.

- А. Теоретичні
- Б. Експериментальні
- В. Психологічні
- Г. Лабораторні
- Д. Прикладні

19. Предметом дослідження МВГ виступають:

- А. розробка методики застосування різноманітних методів і прийомів
- Б. процес навчання географії
- В. система шкільної географічної освіти
- Г. закономірності, принципи, методи, засоби, форми організації та технології навчання географії
- Д. структура і зміст шкільної географічної освіти

20. Об'єктом дослідження МВГ є:

- А. розробка методики застосування різноманітних методів і прийомів
- Б. процес навчання географії
- В. система шкільної географічної освіти
- Г. закономірності, принципи, методи, засоби, форми організації та технології навчання географії
- Д. структура і зміст шкільної географічної освіти

21. Встановити відповідність:

1. Історичний метод	А. дослідження використовуються в методичних дослідженнях з метою обробки результатів дослідження
2. Порівняльний метод	Б. застосовується на початку дослідження певної проблеми і передбачає знайомство з літературою з питання, що вивчається
3. Статистично-математичні методи	В. дозволяє проводити критичний аналіз окремих систем знань і педагогічній науці та в шкільних курсах географії
4. Літературний метод (вивчення педагогічної)	Г. це загальнонауковий, міждисциплінарний метод пізнання

спадщини)	складного об'єкту (системи) в специфічній для нього цілісності і з метою виявлення головних і підпорядкованих елементів цього об'єкту (системи)
	Д. дозволяє розглянути будь-яке питання в динаміці, виявити основні напрями розвитку проблеми в різні періоди і з цих позицій оцінити їх стан.

22. Встановити відповідність:

1. Методологія	А. це вчення про принципи та методи пізнання і перетворення дійсності.
2. Методика викладання географії (за І. С. Матрусовим)	Б. це система способів і методів ведення самого дослідження.
3. Методика	В. це наука про цілі, завдання і зміст географії як шкільного навчального предмету;
4. Методика викладання географії (за С. Коберником)	Г. це наука про закономірності й особливості процесу навчання географії в школі.
	Д. це найпоширеніший метод вивчення та узагальнення досвіду інших вчителів, аналізу власної педагогічної діяльності.

23. Дати визначення:

1. Спостереження	А. це своєрідний самоконтроль і спостереження за учнями.
2. Самоспостереження	Б. це найпоширеніший метод вивчення та узагальнення досвіду інших вчителів, аналізу власної педагогічної діяльності.
3. Об'єктивне спостереження	В. дає підстави спостерігачеві робити певні висновки щодо педагогічного процесу, дозволяє запозичити щось корисне у колег

	або, навпаки, порадишити колезі більш ефективні методи і прийоми для вивчення певної теми
4. Наукове спостереження	Г. це вчення про принципи та методи пізнання і перетворення дійсності.
	Д. характеризується комплексністю і цілеспрямованістю. Основним чинником при цьому виступає мета дослідження, яка орієнтує дослідника на проведення спостережень у заздалегідь визначеному напрямку.

24. Окремі методики стосуються основних географічних курсів в школі:

1. 6-й клас	А. соціально-економічна географія світу.
2. 7-й клас	Б. загальна географія
3. 8-й клас	В. фізична географія материків та океанів
4. 9-й клас	Г. фізична географія України
	Д. соціально-економічна географія України

25. Встановіть відповідність:

1. Природний	А. з'ясування мети і завдань дослідження
2. Лабораторний	Б. (має на меті довести ефективність нової технології, методу, прийому, засобу або форми навчання тощо)
3. Констатуючий	В. (має на меті проілюструвати, зафіксувати рівень навчальної діяльності, якість знань учнів тощо)
4. Навчальний	Г. експеримент, який проводять в спеціально створених умовах або в спеціально обладнаному приміщенні
	Д. експеримент, який проводиться у звичних для учнів умовах

26. Встановіть послідовність застосування анкетування:

1. етап	А. поширення і збирання заповнених анкет
---------	--

2. етап	Б. складання запитань анкети
3. етап	В. обробка та наліз відповідей
4. етап	Г. формулювання висновків та вироблення рекомендацій

27. Встанови відповідність:

1. Анкетування	А. в педагогіці та методиці набуло популярності останнім часом. Однією з його переваг є те, що воно дає змогу отримати інформацію від великої кількості осіб
2. Бесіди з учителями та учнями	Б. дає змогу визначити систему роботи вчителя географії та з'ясувати якість знань учнів
3. Вивчення шкільної документації	В. дають уявлення про досвід роботи вчителів, про інтерес учнів до предмету, про якість викладання, про враження учнів від уроку тощо
4. Педагогічний експеримент	Г. це наукове дослідження процесу навчання з метою перевірки правильності наукової гіпотези дослідження
	Д. доповнюють і конкретизують інші методи педагогічних досліджень

28. Встановити відповідність:

1. Методика викладання географії (за І. С. Матрусовим)	А. це наука про цілі, завдання і зміст географії як шкільного навчального предмету;
2. Методика викладання географії (за С. Коберником)	Б. це наука про закономірності й особливості процесу навчання географії в школі.
	В. наука про методи і форми організації навчання географії для досягнення цілей освіти, розвитку та виховання школярів
	Г. вона розробляє і встановлює раціональні методи і прийоми,

	засоби і форми організації навчальної діяльності, під час якої відбувається свідоме оволодіння учнями системою знань із шкільного курсу географії
--	---

29. Встановити відповідність:

1. До основних методологічних і теоретичних проблем, які досліджує МВГ належать:	А. об'єкт, предмет і методи науково-педагогічних досліджень
2. Прикладні аспекти МВГ включають:	Б. історія розвитку шкільних курсів географії (ШКГ) та МВГ в нашій країні та за кордоном
	В. розробку шляхів реалізації завдань розвитку та виховання школярів на уроках географії
	Г. розробку методик, які відображають діяльність вчителя та учнів в процесі навчання
	Д. принципи відбору змісту навчання географії

30. Встановити відповідність:

1. Визначення мети навчання географії, розкриття освітньої та виховної ролі шкільної географії	А. Тобто МВГ повинна давати відповідь на питання «Для чого вивчати географію в школі?». Слід враховувати, що мета навчання може бути поставлені на різних рівнях.
2. Відбір та удосконалення змісту шкільних курсів географії.	Б. На сьогодні урок географії не можна вкласти в просту схему, за якою вчитель спочатку опитує учнів, потім викладає сам матеріал та проводить його закріплення.
3. Розробка ефективних методів і прийомів навчання, нових технологій навчання.	В. Тобто МВГ відповідає на питання «Чому вчити на уроках географії?»
	Г. Удосконалення змісту і організації позакласної роботи з

ТЕМА 2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ.

1. Назвіть число скільки в Україні є нормативно-правових документів, якими визначається функціонування та розвиток системи шкільної географічної освіти?

1. 7
2. 6
3. 5
4. 4
5. 3

2. Яка кількість Державних стандартів базової і повної середньої освіти є нині діючими?

1. 3
2. 4
3. 2
4. 5
5. 7

3. Визначте, де позначають: перелік навчальних предметів за освітніми галузями, які викладаються в різних класах основної і старшої школи – це...?

1. Календарний план
2. Базовий навчальний план
3. План уроку
4. Варіативна складова

4. Назвіть число освітніх галузевих вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів виділено в Державному стандарті?

1. 2
2. 3
3. 4
4. 7
5. 8

5. Поясніть, що означає дане поняття: обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом базової і повної освіти, незалежно від типу і профілю навчального закладу – це...?

1. академічний рівень
2. профільний рівень
3. рівень стандарту

4. вироблення умінь застосовувати набуті знання
  5. надання навчанню українознавчої спрямованості
-
6. Про який рівень йдеться мова : «на цьому рівні вивчаються дисципліни, що тісно пов'язані з профільними предметами»?
    1. академічний рівень
    2. профільний рівень
    3. рівень стандарту
    4. вироблення умінь застосовувати набуті знання
    5. надання навчанню українознавчої спрямованості
-
7. Про який рівень йдеться: «на цьому рівні вивчаються профільні дисципліни, зміст яких визначається відповідними програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України»?
    1. академічний рівень
    2. профільний рівень
    3. рівень стандарту
    4. вироблення умінь застосовувати набуті знання
    5. надання навчанню українознавчої спрямованості
-
8. Що є головною метою географічної компоненти освітньої галузі «Природознавство» ?
    1. формування в учнів мотивації до вивчення географії
    2. навчити учнів основам географії
    3. формування в учнів сучасної географічної картини світу через вивчення закономірностей розвитку географічної оболонки Землі
    4. формування в учнів загального уявлення про карти, атласи
-
9. Поясніть поняття : набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці – це ...?
    1. Компетенція
    2. Компетентність
    3. Компетентнісний підхід
    4. Діяльнісний підхід
    5. Ключова компетентність
-
10. . Поясніть поняття: певний рівень знань, умінь, навичок, ставлень, які можна застосувати у сфері діяльності людини – це ...?
    1. Компетенція
    2. Компетентність
    3. Компетентнісний підхід

4. Діяльнісний підхід
5. Ключова компетентність

II. Тестові завдання з двома та більше правильними відповідями

1. Виберіть правильну належить до ключових компетентностей?

1. Уміння вчитися
2. Уміння спостерігати
3. Набування учнями нових знань та умінь
4. Уміння спілкуватися державною мовою
5. Уміння спілкуватися іноземними мовами

2. Що є завданням освітньої галузі?

1. закони і закономірності природи
2. забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук
3. методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук
4. набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу
5. формування ціннісних орієнтацій на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, а також ідей сталого розвитку

3. Що є загальними змістовими лініями освітньої галузі?

- а) закони і закономірності природи
- б) забезпечення усвідомлення учнями фундаментальних ідей і принципів природничих наук
- в) методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук
- г) набуття досвіду практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання у процесі пізнання світу
- д) екологічні основи ставлення до природокористування

4. Виберіть правильні суспільні вимоги освіти на які спирається проєкт концепції?

1. створення нових освітніх стандартів, завдяки запровадженню яких фахівці будуть конкурентоспроможними на світовому ринку
2. безперервне поповнення знань, засвоєння нової інформації
3. мета і основні завдання географічної освіти
4. дидактичні принципи
5. забезпечення прозорості навчання, особистої орієнтованості навчання тощо

5. Які знання поєднують в процесі вивчення географії?

1. Математичні
2. Фізичні
3. Природничі
4. Соціально-економічні
5. Геоекологічні
6. Хімічні
7. Технологічні

6. Які групи завдань географічної науки виділяють ?

1. Природничі
2. Теоретико-пізнавальні
3. Економічні
4. Практичні
5. Прикладні

7. Виберіть дидактичні принципи, на основі яких розроблений проект Концепції змісту загальної географічної освіти:

1. врахування вікових рис учнів і студентів
2. формування навичок дослідження географічних об'єктів, процесів і явищ
3. принцип особистісно-орієнтованого навчання
4. забезпечення єдності змістовного і процесуального вимірів навчання
5. забезпечення учнів потрібними матеріалами: картами, атласами, зошитами

8. Виберіть способи побудови навчальної програми:

1. виховний потенціал
2. спіральний
3. концентричний
4. розвантаження від надто складного і другорядного матеріалу
5. формування умінь і навичок учнів з предмета
6. комбінація різних способів викладу матеріалу

9. Встановіть вимоги, що ставляться до навчальних програм:

- а) виховний потенціал
- б) спіральний
- в) концентричний
- г) розвантаження від надто складного і другорядного матеріалу
- д) формування умінь і навичок учнів з предмета
- е) комбінація різних способів викладу матеріалу

III. Завдання на встановлення відповідності

1. Встановіть відповідність між класами та окремими курсами географії за програмою 2017 року:

А	6-й клас	1.	географія материків і океанів
Б.	7-й клас	2.	Україна і світове господарство
В.	8-й клас	3.	загальна географія
Г.	9-й клас	4.	Україна у світі: природа і населення
Д.	10-й клас	5.	Географія: регіони та країни

2. Встановіть відповідність між функціями географічної освіти та їх поясненням

А. пізнавально-розвивальна	1. формування навичок дослідження географічних об'єктів, процесів і явищ за допомогою спостережень, приладів, карт тощо; а також різних методів: аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, прогнозування тощо
Б. пізнавально-навчальна	2. формування особистісних рис учнів та їх ставлення до навколишнього світу
В. виховна	3. вміння приймати рішення, самовизначатися, бути конкурентоспроможним тощо
Г. соціально-адаптивна	4. поглиблення наукових знань про основні закономірності, процеси і явища в географічному середовищі і суспільстві, що забезпечує саморозвиток особистості

3. Встановіть відповідність між поняттями та їх визначенням:

А. Сучасна географія	1. це документ, що визначає зміст і обсяг знань, умінь і навичок з кожного навчального предмету, які підлягають засвоєнню, зміст розділів і тем з розподілом їх за роками навчання
Б. Складність об'єкта вивчення географії	2. одна з фундаментальних наук, об'єктом вивчення якої є географічна оболонка Землі, океани, материки, природні умови і ресурси, населення, політично та економічно диференційоване суспільство, народи і країни, процеси глобалізації на фоні багатогранності життя на планеті
В. Навчальна програма	3. спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів.

Г. Ключова компетентність	4. це його поліпредметність. В процесі вивчення географії поєднуються природничі, соціально-економічні, геоекологічні та технологічні знання.
---------------------------	---

4. Встановіть відповідність між назвою компонентів та їх значенням

А. Загальноприродничий компонент	1. зорієнтований на забезпечення засвоєння учнями наукових фактів, понять і законів астрономії, методів її дослідження, усвідомлення знань про будову Сонячної системи, створення і розвиток Всесвіту, формування наукового світогляду.
Б. Астрономічний компонент	2. забезпечує засвоєння учнями знань про закономірності функціонування живих систем, їх розвиток і взаємодію тощо.
В. Біологічний компонент	3. забезпечує усвідомлення учнями основ фізичної науки, засвоєння ними основних фізичних понять і законів, наукового світогляду і стилю мислення тощо
Г. Географічний компонент	4. Забезпечує формування в учнів основи цілісного уявлення про природу і місце людини в ній, пропедевтичну підготовку учнів до вивчення окремих навчальних предметів, що сприяє розвитку ціннісних орієнтацій учнів у різних сферах життєдіяльності та їх адекватній поведінці в навколишньому природному середовищі.
Д. Фізичний компонент	5. спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складову географічної оболонки Землі

ТЕМА 3 ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

I. Тестові завдання з однією правильною відповіддю

1. Визначте основні положення, що визначають зміст, організаційні норми та методи навчальної роботи – це ... ?
  1. Принцип
  2. Принцип навчання (М. М. Фіцула)
  3. Принцип навчання (С. Г. Кобернік)
  4. Закономірності навчання

2. Поясніть: об'єктивні, стійкі та істотні зв'язки у процесі навчання, що зумовлюють його ефективність – це ... ?
  - а) Принцип
  - б) Принцип навчання (М. М. Фіцула)
  - в) Принцип навчання (С. Г. Кобернік)
  - г) Закономірності навчання

3. Визначте кількість функцій принципів навчання географії?
  1. 1
  2. 2
  3. 3
  4. 4
  5. 5

4. Визначте: переважно яку функцію виконують принципи навчання?
  - А. Навчальну
  - Б. Регулятивну
  - В. Виховну
  - Г. Діяльнісну
  - Д. Реалізаційну

5. Про якого науковця йдеться в уривку: «Науково обґрунтував систему дидактичних закономірностей, а принципи навчання розглядав як похідні від них. У відповідності до закономірностей навчання він виділив 6 принципів навчання» ?
  - А. В. О. Онищук
  - Б. І. В. Паламарчук
  - В. І. Ф. Харламов
  - В. Ю. К. Бабанський
  - Г. К. Д. Ушинський.

6. Про який принцип йдеться: «Суть даного принципу полягає в тому, що на уроках географії учням пропонуються для засвоєння точно встановлені в науці положення, тобто зміст географічної освіти повинен відображати наукові факти, поняття, закони, теорії.»?

- А. красзнавчий принцип
- Б. принцип науковості навчання
- В. принцип проблемності навчання
- Г. принцип емоційності навчання
- Д. принцип наочності

7. Який принцип навчання передбачає вибір і реалізацію змісту і методів навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів?

- А. принцип доступності навчання
- Б. принцип науковості навчання
- В. принцип проблемності навчання
- Г. принцип емоційності навчання
- Д. принцип наочності

8. Який принцип передбачає формування знань, умінь і навичок учнів таким чином, щоб нові знання спиралися на раніше засвоєні і в свою чергу стали фундаментом для засвоєння наступних?

- а) принцип доступності навчання
- б) принцип систематичності і послідовності навчання
- в) принцип проблемності навчання
- г) принцип емоційності навчання
- д) принцип наочності

9. В процесі якої діяльності в учнів формується свідомість та активність?

- А. Самостійної роботи
- Б. Роботи в групах
- В. Роботи в парах
- Г. Під час колективної роботи

10. Організація навчання, в основі якої лежить організація вчителем самостійної пошукової діяльності школярів із розв'язання навчальних проблем, в ході якої формуються нові знання, уміння та розвиваються розумові здібності, активність, зацікавленість, ерудиція, творче мислення та інші особисто значущі якості – це ...?

- А. Індивідуальне навчання
- Б. Спеціальне навчання
- В. Проблемне навчання
- Г. Навчання

Д. Індивідуальний підхід.

II. Питання з двома і більше правильними відповідями.

11. Закономірності навчання бувають:

- А. Об'єктивні
- Б. Наукові
- В. Творчі
- Г. Суб'єктивні
- Д. Фізичні

12. До об'єктивних закономірностей навчання належать:

- А. виховуючий характер процесу навчання географії;
- Б. навички формуються лише за умови організації відтворення операцій і дій, покладених в їх основу;
- В. зумовленість процесу навчання географії суспільними потребами;
- Г. міцному засвоєнню змісту навчального матеріалу з географії сприяє систематичне повторення;
- Д. ефективність процесу навчання географії залежить від умов, в яких він протікає;

13. До суб'єктивних закономірностей навчання належать:

- а) виховуючий характер процесу навчання географії;
- б) навички формуються лише за умови організації відтворення операцій і дій, покладених в їх основу;
- в) зумовленість процесу навчання географії суспільними потребами;
- г) міцному засвоєнню змісту навчального матеріалу з географії сприяє систематичне повторення;
- д) ефективність процесу навчання географії залежить від умов, в яких він протікає;

14. Виберіть з переліку тверджень функції принципів навчання

- А. визначають діяльність вчителя і пізнавальну діяльність учнів в процесі навчання географії;
- Б. опанування учнями складних способів діяльності залежить від успішного засвоєння ними простіших видів діяльності;
- В. відображають внутрішню суть діяльності вчителя і учнів;
- Г. виступають системою вимог до визначення змісту, форм і методів навчання;
- Д. визначають цілеспрямованість процесу навчання географії

15. Кому належать перші спроби створення цілісної системи принципів навчання?

- А. Я. А. Коменському
- Б. Ю. К. Бабанський
- В. Й. Г. Песталоцці
- Г. А. В. Дістервегу
- Д. В. О. Онищук

16. Що означає систематичність навчання?

- А. послідовно побудований на логіці науки і обумовлений віковими особливостями учнів виклад змісту навчального матеріалу
- Б. планомірний порядок навчання, де кожний етап спільної діяльності вчителя та учнів базується на попередніх етапах і відкриває шлях до подальшого руху вперед
- В. визначення і використання комплексу інших принципів навчання, які сприяють успішній реалізації принципу доступності навчання
- Г. дотримання правил: від простого до складного, від відомого до невідомого, від легкого до складного, від близького до далекого
- Д. озброєння учнів раціональними способами діяльності, наукової організації навчальної діяльності

17. Вкажіть типи самостійної роботи.

- А. Репродуктивна
- Б. фізична
- В. реконструктивно-варіативна
- Г. практична
- Д. евристична
- Е. творча

18. Оберіть способи формування пізнавального інтересу до географії:

- А. Цікавий виклад навчального матеріалу
- Б. Наведення прикладів з власного життя
- В. Цікава особистість вчителя
- Г. Мобілізація уваги
- Д. Створення сприятливого емоційного «клімату» на уроці

19. Виберіть класи за якими може здійснюватися диференціація навчання

- А. «сильні» класи
- Б. «середні» класи
- В. «низькі» класи
- Г. класи «вирівнювання»
- Д. «самостійні» класи

20. Виберіть напрямки виховання школярів які реалізують в процес навчання географії:

А. моральне

Б. етичне

В. правове

Г. біологічне

Д. громадянське

Е. патріотичне

Ж. інтернаціональне

З. екологічне

І. фізичне

ІІ. Завдання на відповідність

21. Встановіть відповідність між поняттями та їх значенням

1. Принцип	А. це основні положення, що визначають зміст, організаційні норми та методи навчальної роботи
2. Принципи навчання (М. М. Фіцула).	Б. це об'єктивні, стійкі та істотні зв'язки у процесі навчання, що зумовлюють його ефективність.
3. Принципи навчання (С. Г. Кобернік).	В. це основоположна, керівна ідея, основне правило поведінки, діяльності.
4. Закономірності навчання	Г. це така організація навчання, в основі якої лежить організація вчителем самостійної пошукової діяльності школярів із розв'язання навчальних проблем, в ході якої формуються нові знання, уміння та розвиваються розумові здібності, активність, зацікавленість, ерудиція, творче мислення та інші особисто значущі якості.
5. Проблемне навчання	Д. це провідні ідеї, які пронизують собою весь навчально-виховний процес

22. Встановіть відповідність між об'єктивними та суб'єктивними закономірностями навчання

1. Об'єктивні	А. навички формуються лише за умови організації відтворення операцій і дій, покладених в їх основу;
	Б. виховуючий характер процесу навчання географії
	В. міцному засвоєнню змісту навчального матеріалу з географії сприяє систематичне повторення;

	Г. зумовленість процесу навчання географії суспільними потребами;
2.. Суб'єктивні	Д. рівень і складність засвоєння залежить від урахування вчителем ступеня значущості для учнів змісту навчального матеріалу, що засвоюється;
	Ж. . ефективність процесу навчання географії залежить від умов, в яких він протікає;
	З. географічні поняття можуть бути засвоєні лише тоді, коли організовано пізнавальну діяльність учнів щодо співвід-ношення понять, відокремлення одного поняття від іншого;
	І. процес навчання географії залежить від вікових та індивідуальних особливостей учнів;

23. Встановіть відповідність між вченими та їх принципами навчання

1. Ю. К. Бабанський	А. принцип виховую чого навчання
2. В. О. Онищук	Б. принцип наочності
3. І. Ф. Харламов	В. принцип зв'язку навчання з життям
	Г. принцип науковості та ідейно-політичної спрямованості

24. Встановіть відповідність між принципами навчання та їх змістом.

1. Принцип науковості навчання	А. Передбачає формування знань, умінь і навичок учнів таким чином, щоб нові знання спиралися на раніше засвоєні і в свою чергу стали фундаментом для засвоєння наступних.
2. Принцип доступності навчання	Б. Передбачає формування позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів, їх активності і самостійності в процесі навчання.
3. Принцип систематичності і послідовності навчання	В. Суть даного принципу полягає в тому, що на уроках географії учням пропонуються для засвоєння точно встановлені в науці положення, тобто зміст географічної освіти повинен відображати наукові факти, поняття, закони, теорії
4. Принцип свідомості і активності у навчанні	Г. Вимагає, щоб мета і зміст навчання географії передбачали не тільки повідомлення теоретичних положень, законів, понять, а й розкриття їх проявів у навколишньому світі.
5. Принцип наочності навчання	передбачає вибір і реалізацію змісту і методів навчання з урахуванням вікових та індивідуальних

	особливостей учнів
6. Принцип зв'язку навчання з життям	Ефективність процесу навчання географії значною мірою визначається наявністю уявлень учнів про ті об'єкти, явища і процеси, що вивчаються.

25. Встановіть відповідність між принципами навчання та їх змістом.

1. Принцип індивідуального підходу до учнів у навчанні	А. Психологічною основою міцності знань є властивості пам'яті: запам'ятовування, зберігання, відтворення інформації
2. Краєзнавчий принцип навчання	Б. передбачає поєднання навчання з вихованням
3. Принцип міцності засвоєння знань, умінь і навичок.	В. передбачає створення в процесі навчання географії проблемних ситуацій, постановку навчальної проблеми, формулювання проблемних питань чи завдань та її розв'язання різними методами.
4. Принцип емоційності навчання	Г. передбачає побудову процесу навчання географії у чіткій відповідності до вікових та індивідуальних особливостей учнів, тобто із застосуванням індивідуального підходу
5. Принцип виховного характеру навчання	Д. передбачає всебічне вивчення своєї місцевості та використання краєзнавчих матеріалів в процесі навчання географії
6. Принцип проблемності навчання	Ж. передбачає підключення емоційної сфери дитини до процесу сприйняття навчального матеріалу

Тема 4. УРОК – ОСНОВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

I. Тести з однією правильною відповіддю

1. Дайте відповідь: скільки є етапів уроку?

- A. 5
- Б. 6
- В. 7
- Г. 8
- Д. 9

2. Основною формою організації процесу навчання учнів географії є ... ?

- A. Урок
- Б. Знайомство учнів з картою
- В. Гуртки
- Г. Організація класу до уроку

3. Скільки виділяють типів уроку географії?

- A. 2
- Б. 5
- В. 8
- Г. 9
- Д. 10

4. Обов'язковий компонент процесу навчання, який забезпечує зворотний зв'язок між учителем і учнями – це ... ?

- A. Мета уроку
- Б. Перевірка
- В. Тема уроку
- Г. Завдання уроку
- Д. Висновки уроку

5. Систематизація – це ... ?

- A. розумова діяльність, у процесі якої знання про об'єкти і явища навколишнього світу організовуються в системи, які відображають реально існуючі, природні
- Б. узагальнення будь – якого рівня тісно пов'язане із систематизацією
- В. обов'язковий компонент процесу навчання, який забезпечує зворотний зв'язок між учителем і учнями
- Г. опанування учнями нових знань і способів дії
- Д. дуже складне, багатовекторне психічне утворення особистості, що виникає лише у процесі внутрішньої психічної діяльності

6. Про який етап йдеться: «Метою цього етапу є збудження інтересу учнів до обговорюваної теми й розумової активності, підготовка до свідомого сприйняття нового матеріалу» ?

- А. етап уроку «Організація класу до уроку»;
- Б. етап «Перевірка домашнього завдання»
- В. етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»
- Г. етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»
- Д. етап «Формування нових знань, умінь і навичок»

7. Про який етап йдеться: «Це етап уроку, на якому відтворюються знання, вміння або життєвий досвід учнів, необхідні для опанування нового матеріалу.» ?

- А. етап уроку «Організація класу до уроку»;
- Б. етап «Перевірка домашнього завдання»
- В. етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»
- Г. етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»
- Д. етап «Формування нових знань, умінь і навичок»

8. Про який етап йдеться: «Цей етап має самостійне значення. Його мета – опанування учнями нових знань і способів дії.» ?

- а) етап уроку «Організація класу до уроку»;
- б) етап «Перевірка домашнього завдання»
- в) етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»
- г) етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»
- д) етап «Формування нових знань, умінь і навичок»

9. Про який етап йдеться: «Мета цього етапу – пояснити учням особливості виконання домашньої роботи, провести інструктаж, мотивувати необхідність її виконання» ?

- а) етап уроку «Організація класу до уроку»; б) етап «Перевірка домашнього завдання»;
- в) етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»;
- г) етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»
- д) етап «Формування нових знань, умінь і навичок»;
- е) етап «Узагальнення і систематизація засвоєних знань, умінь і навичок»;
- є) етап «Підсумки уроку»;
- ж) етап «Організація домашньої роботи».

10. Про який етап йдеться: «До цього етапу включається осмислення нових знань і умінь, їх систематизація та узагальнення, закріплення вивченого – дуже важлива дія, яка забезпечує ґрунтовність навчання» ?

- а) етап уроку «Організація класу до уроку»; б) етап «Перевірка домашнього завдання»;
- в) етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»;
- г) етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»

- д) етап «Формування нових знань, умінь і навичок»;
- е) етап «Узагальнення і систематизація засвоєних знань, умінь і навичок»;
- є) етап «Підсумки уроку»;

II. Питання з двома і більше правильними відповідями

11. Виберіть з переліку види контролю

- А. Перевірка
- Б. Попередній
- В. Поточний
- Г. Тематичний
- Д. Контрольний
- Ж. Підсумковий

12. Що вимагають виставлені оцінки?

- А. Правильності
- Б. Об'єктивності
- В. Пояснення
- Г. Мотивації
- Д. Узагальнення

12. До прийомів, які найчастіше використовуються для мотивації, належать: ...?

- А. зв'язок навчального матеріалу з реаліями життя, показ його практичного значення
- Б. вплив на емоційну сферу
- В. включення дітей у визначення і формулювання теми уроку
- Г. всебічний показ учителем вагомості теми уроку в курсі географії і для учнів особисто
- Д. використання яскравих афоризмів, порівнянь, образів

13. Через що здійснюється управління домашньою роботою учителем?

- А. побудову домашніх завдань
- Б. виконання схожих завдань на уроці
- В. підготовку учнів до їх виконання
- Г. перевірку результатів домашньої роботи та їх оцінювання

14. Виберіть етапи, які є у макроструктурі кожного з уроків

- а) етап уроку «Організація класу до уроку»;
- б) етап «Перевірка домашнього завдання»;
- в) етап «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»;
- г) етап «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»;
- д) етап «Формування нових знань, умінь і навичок»;
- е) етап «Узагальнення і систематизація засвоєних знань, умінь і навичок»;
- є) етап «Підсумки уроку»;
- ж) етап «Організація домашньої роботи».

III. Завдання на відповідність

15. Встановіть відповідність між назвою етапу проведення уроку та їх значенням

1.«Організація класу до уроку»	А.До цього етапу включається осмислення нових знань і вмінь, їх систематизація та узагальнення, закріплення ви-вченого – дуже важлива дія, яка забезпечує ґрунтовність навчання.
2.«Перевірка домашнього завдання»	Б.На цьому етапі встановлюється відповідність між поставленими завданнями уроку та його результатами, вносяться корективи, визначаються перспективи, складається план подальшої роботи.
3.«Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»	В.Мета цього етапу – пояснити учням особливості виконання домашньої роботи, провести інструктаж, мотивувати необхідність її виконання
4.«Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»	Г.Цей етап не повинен забирати багато часу, згодом може взагалі тривати менше хвилини, але повинен характеризуватися певним динамізмом, давати учням заряд психічної енергії і працездатності.
5.«Формування нових знань, умінь і навичок»	Д.Цей етап, як правило, є невід’ємною складовою комбінованого уроку
6.«Узагальнення і систематизація засвоєних знань, умінь і навичок»	Е.Це етап уроку, на якому відтворюються знання, вміння або життєвий досвід учнів, необхідні для опанування нового матеріалу.
7.«Підсумки уроку»	Ж. Метою цього етапу є збудження інтересу учнів до обговорюваної теми й розумової активності, підготовка до свідомого сприйняття нового матеріалу.
8.«Організація домашньої роботи»	З.Цей етап має самостійне значення. Його мета – опанування учнями нових знань і способів дії.

16.Встановіть відповідність між вимогами до уроку географії та тим, що вони передбачають

1.організаційні	А.утримання приміщення в належному санітарному стані, забезпечення температурного режиму, норм
-----------------	--

	освітлення тощо
2.дидактичні	Б.чіткість визначення та постановки навчальної мети і завдань уроку
3.психологічні	В.конкретно поставлені завдання на уроці, які визначають обсяг знань, умінь і навичок учнів, а також розвиток їхнього наукового світогляду
4.етичні	Г.врахування вікових та індивідуальних особливостей учня : його мислення
5.гігієнічні	Д.педагогічний такт учителя у стосунках з учнями та гуманне ставлення до них під час навчального процесу

Завдання на послідовність

17. Встановіть послідовність етапів проведення уроку

А. «Перевірка домашнього завдання»

Б. «Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку»

В. «Формування нових знань, умінь і навичок»

Г. «Підсумки уроку»

Д. «Узагальнення і систематизація засвоєних знань, умінь і навичок»

Е. «Організація домашньої роботи»

Ж. «Організація класу до уроку»

З. «Актуалізація опорних знань, умінь і навичок»

ТЕМА 5. НЕТРАДИЦІЙНІ УРОКИ ГЕОГРАФІЇ

Питання з однією правильною відповіддю

1. Що варто робити сучасному вчителю географії?
  - а) Використовувати лише традиційні уроки
  - б) Використовувати лише нестандартні уроки
  - в) Намагатись ефективно і раціонально використовувати нестандартні уроки
  - г) Намагатись ефективно і раціонально використовувати традиційні уроки
2. Від чого в більшості випадків залежить ефективність лекцій?
  - а) від організації учбової діяльності учнів
  - б) від організації навчального процесу вчителем
  - в) від організації уроку
  - г) від етапів проведення уроку
  - д) від стандартних і нестандартних уроків
3. Про який вид лекції йдеться в уривку: *«На даній лекції розкривається основний зміст теми чи розділу, ставляться проблеми, запитання, котрі будуть вирішуватись у процесі вивчення самої всієї теми»*?
  - а) Ввідні
  - б) Контрольні
  - в) Тематичні
  - г) Загальні
  - д) Змішані
4. Що повідомляється у вступному слові вчителя на уроці?
  - а) Оцінки за домашнє завдання
  - б) Мета уроку
  - в) Новий матеріал
  - г) Висновок минулої теми уроку
  - д) Повторення матеріалу минулого уроку
5. Скільки часу на виступ надається доповідачам на конференції?
  - а) До 3хв
  - б) До 5 хв
  - в) 7 хв
  - г) До 10 хв
  - д) 10 хв і більше
6. При використанні семінарських заняттях, головним є ... ?
  - а) Репродуктивна діяльність
  - б) Продуктивна діяльність

- в) Вияснення причинно-наслідкових зв'язків, розв'язання проблем
  - г) Підготовка всіх учнів з усіх питань
  - д) Підготовка вчителем конспекту
7. У яких класах краще проводити лекційні та семінарські заняття?
- а) 5-6
  - б) 6-7
  - в) 7-8
  - г) 8-9
  - д) 10-11
8. Які заняття відіграють значну роль у підготовці старшокласників до вузівської системи навчання?
- а) Практичні
  - б) Лекційні
  - в) Семінарські
  - г) Лабораторні
  - д) Конференції
9. У яких класах дітей готують до сприйняття лекцій?
- а) 5-6
  - б) 6-7
  - в) 7-8
  - г) 8-9
  - д) 10-11
10. Яким має бути темп лекції?
- а) Повільним
  - б) Середнім
  - в) Швидким
  - г) Дуже швидким

Питання з двома і більше правильними відповідями

11. Уроки бувають ...?
- а) Повчальні
  - б) Традиційні(Стандартні)
  - в) Сучасні
  - г) Нестандартні
  - д) Технологічні
12. Виберіть ознаки за якими характеризуються нестандартні уроки
- а) Сучасність
  - б) Логічність
  - в) Оптимальність

- г) Інтегрованість
- д) Критичність мислення
- е) Науковість

13. Які лекції застосовуються в практиці вивчення географії?

- а) Контрольні
- б) Ввідні
- в) Тематичні
- г) Структурні
- д) Загальні
- е)

14. Виберіть вимоги яким повинна відповідати доповідь

- а) Логічна спрямованість
- б) Поверхнєве висвітлення даного питання
- в) Глибоке висвітлення даного питання
- г) Зв'язок з життям, сучасністю, насиченістю прикладами
- д) Зв'язок з підручником

Завдання на встановлення відповідності

15. Встановіть відповідність між ознаками нестандартних уроків та їх значенням

1. Сучасність	А. синтез знань із географії, хімії, математики, фізики, географії, історії тощо
2. Оптимальність	Б. опора на досягнення сучасної технології, відтворення процесу навчання і його результатів
3. Інтегрованість	В. постійне прагнення до новизни, впровадження педагогічних інновацій
4. Науковість	Г. спроба максимально досягти навчально-виховних цілей при економному використанні часу

16. Встановіть відповідність між типом лекцій та їх значенням

1. Ввідні	А. Лекція, яка присвячується вивченню якого-небудь одного важливого і складного запитання
2. Тематичні	Б. Ця лекція, як правило, завершує вивчення теми, систематизує і закріплює знання школярів, які вони отримали на уроках, лабораторних і семінарських заняттях.

3.Загальні	В.На даній лекції розкривається основний зміст теми чи розділу, ставляться проблеми, запитання, котрі будуть вирішуватись у процесі вивчення самої всієї теми
------------	---

Завдання на встановлення послідовності

17.Встановіть послідовність підготовчої роботи вчителя до лекції

- а) Вивчення матеріалу підручника, літератури по вибраній темі
- б) Складання плану-конспекту лекції (визначення завдання, хід лекції, домашнє завдання), відбір обладнання
- в) Вибір теми та актуально проблеми, визначення мети лекції.

Відповідь: в, а, б

18.Встановіть послідовність планування ходу конференції

- а) як зв'язати в одне ціле окремі виступи дітей
- б) вступне слово – це може бути проблемне завдання учасникам конференції
- в) заключне слово, підвести підсумки загальної роботи, намітити дальші шляхи розглядання даної або нової проблеми

Відповідь: б, а, в

19.Встановіть послідовність схеми проведення конференцій

- а) передача всіх матеріалів доповідачам для підготовки основних доповідей
- б) проведення підсумків прес-конференцій
- в) організація запитань і відповідей
- г) підготовка усього класу з питань обраної теми навчальної програми

РОЗДІЛ II МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МЕТОДИКИ ГЕОГРАФІЇ

ТЕМА 6 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КУРСУ “ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ” (6 КЛАС)

1. Засвоїти головні властивості _____ достатньо складного твору науки і техніки, якими є у наш час географічні карти (та інші картографічні твори) означає:
  - А. читати карту
  - Б. розуміти карту
  - В. вивчити карту
  - Г. намалювати карту
  - Д. створити карту
2. Вміти розпізнавати географічну дійсність за її зображенням на карті означає:
  - А. розуміти карту
  - Б. створити карту
  - В. розуміти масштаб
  - Г. читати карту
  - Д. вивчити карту
3. Виготовляються також глобуси, поверхня яких забарвлена в чорний колір, так звані _____, призначені для вивчення по них елементів градусної сітки, географічних координат.
  - А. Індукційні
  - Б. Великомаштабні
  - В. Маломаштабні
  - Г. Середньомаштабні
  - Д. Демонстраційні
4. _____ карту – значить пам’ятати, ясно представляти по пам’яті розташування, відносні розміри і форму об’єктів, що вивчаються в курсі географії.
  - А. розуміти
  - Б. читати
  - В. знати
  - Г. вивчити
  - Д. створити

5. Головний наочний посібник при вивченні різномасштабності світових карт і карт півкуль це:
- А. Глобус
  - Б. Карта
  - В. Діаграма
  - Г. Картосхема
  - Д. Невелір
6. Глобус застосовують при вивченні географічного положення України, при поясненні поясного часу, картографічних проєкцій і в тих випадках, коли при характеристиці природи нашої країни співставляють умови і особливості її території з іншими європейськими регіонами у _____ класі?
- А. у 6 класі
  - Б. у 10 класі
  - В. у 8 класі
  - Г. у 11 класі
  - Д. у 5 класі
7. _____ наступними словами характеризує поняття «представлення карти». Представити нову карту учням – означає ознайомити їх із заголовком і легендою, розміщенням на карті додаткових даних і вказати, на що потрібно звернути головну увагу при роботі із картою.
- А. Я. Коменського
  - Б. Н. В. Студенікін
  - В. І. Я. Франко
  - Г. Д. І. Зайченко
  - Д. В. С. Дубенко
8. В курсі _____ «Географія материків і океанів» глобус необхідний при вивченні таких загально-планетарних явищ, як пасати, природні зони, кліматичні пояси.
- А. 8 класу
  - Б. 7 класу
  - В. 11 класу
  - Г. 5 класу
  - Д. 10 класу
9. У навчальному курсі 9 класу нові картографічні поняття практично не формуються, але розуміння карти поглиблюється в процесі роботи з новими для них типами соціально-економічних карт і представленими

на цих картах способами _____ (точковим, значковим, картограмою, картодіаграмою).

- А. метеорології
- Б. цифрування
- В. картографування
- Г. геодезії
- Д. топографії

10. Складне читання полягає в умінні:

- А. по поєднанню умовних позначень на карті встановлювати зв'язки між явищами
- Б. вивченні карт
- В. робити висновки про схеми
- Г. розуміння картосхем
- Д. робити висновки про особливості явищ, які безпосередньо на карті не позначені

11. В якому класі до глобуса звертаються епізодично, коли розглядають питання міжнародних зв'язків між окремими країнами або при вивченні географічного положення держав із великою площею?

- А. 9 класі
- Б. 11 класі
- В. 10 класі
- Г. 5 класі
- Д. 7 класі

12. Вчитель формулює разом із класом висновок з виконаного дослідження, що веде до вироблення визначення того, що таке план місцевості. З тією ж послідовністю дій доцільно організувати вивчення карт у _____.

- А. у 7-8 класах
- Б. у 10-11 класах
- В. у 4-5 класах
- Г. у 5-6 класах
- Д. у 9-10 класах

13. Розуміння карти поглиблюється в процесі роботи з новими для них типами соціально-економічних карт і представленими на цих картах способами картографування:

- А. Картодіаграмою
- Б. Точковим

- В. Картограмою
- Г. Значковим
- Д. Таблицею

14. Виготовляються також глобуси, поверхня яких забарвлена в чорний колір, так звані індукційні, призначені для вивчення по них елементів _____, _____ і т.п.

- А. Градусної сітки
- Б. Меридіанів
- В. Карт
- Г. Географічних координат
- Д. Блок-діаграм

15. В Україні випускають головним чином фізичні глобуси трьох розмірів:

- А. великі демонстраційні
- Б. глобуси для індивідуальної роботи
- В. з схемами
- Г. з таблицями, діаграмами
- Д. глобуси невеликі

16. Установити відповідність:

1. У курсі 6 класу	А. до глобуса звертаються епізодично, коли розглядають питання міжнародних зв'язків між окремими країнами або при вивченні географічного положення держав із великою площею
2. У курсі 7 класу	Б. глобус застосовують при вивченні географічного положення України, при поясненні поясного часу
3. У курсі 8 класу	В. глобус необхідний при вивченні таких загально-планетарних явищ, як пасати, природні зони, кліматичні пояси
4. У курсі 9 класу	Г. показування теплових поясів
	Д. показування економічних районів світу

17. Установити відповідність:

1. При вивченні курсу «Загальна географія» у 6 класі:	А. читати топографічні карти і проводити по них вимірювання прямокутних координат точок, істинних і магнітних азимутів, абсолютних і відносних висот і крутизну схилів, будувати профілі по дрібномасштабній карті і на місцевості.
2. При вивченні курсів фізичної географії і фізичної географії материків в 6-7 класах:	Б. орієнтуватися на місцевості, користуватися планом місцевості, вимірювати на місцевості відстані (кроками, рулеткою)
3. При вивченні географії України у 8 класі:	В. характеризувати клімат або інший компонент природи по тематичній карті
4. При вивченні курсів економічної географії у 8-9 класах:	Г. аналізувати і читати соціально-економічні карти, встановлювати залежність в розміщенні господарства від природних умов по комплексній тематичній карті
	Д. Оволодіння розумінням карти триває впродовж всіх років навчання географії в школі, тому що воно містить багато підлеглих йому понять II, III і подальших порядків

18. Установити відповідність:

1. великі демонстраційні глобуси	А. в масштабі 1: 30000000
2. глобуси для індивідуальної роботи на уроці	Б. в масштабі 1: 50000000
3. невеликі глобуси	В. в масштабі 1 : 200000
	Г. в масштабі 1: 83000000

1. Підручник географії – це засіб навчання _____ характеру.

- А. Комплексного
- Б. Спеціалізованого
- В. Психологічного
- Г. Педагогічного
- Д. Методичного

2. Сучасні підручники географії відрізняє високий науковий рівень і педагогічно обґрунтований методичний апарат, побудова якого направлена на вирішення важливого завдання – навчити учня:
- А. Розуміти тему
  - Б. Вчитися
  - В. Розуміти карту
  - Г. Читати карту
  - Д. Аспектам географії
3. Залежить, від наявності необхідних знань в учнів та від співвідношення кількості знайомих і незнайомих слів, від рівня сформованості навиків читання:
- А. розуміння карти
  - Б. читання карти
  - В. розв'язування задач
  - Г. розуміння тексту
  - Д. вивчення теми
4. При роботі з підручником __ класу ускладнюється аналіз текстових карт, які несуть додаткову до тексту інформацію про такі компоненти природного комплексу, як рельєф, клімат, внутрішні води.
- А. 8
  - Б. 7
  - В. 9
  - Г. 11
  - Д. 5
5. На завершальному етапі навчання географії застосовуються всі вже названі види робіт, але особливо поширені прийоми складання тез і конспектування, аналіз статистичних таблиць, текстових карт і різних картограм і діаграм у якому класі?
- А. 5 класі
  - Б. 9 класі
  - В. 8 класі
  - Г. 6 класі
  - Д. 4 класі
6. В якому класі найбільш раціональними є такі прийоми роботи із підручником: пояснювальне читання, відповіді на питання по тексту, складання плану тексту, виділення в ньому головної думки, а також додаткового і пояснення матеріалу?
- А. 11 клас

- Б. 9 клас
- В. 10 клас
- Г. 6 клас
- Д. 12 клас

7. До позатекстових компонентів належить:
- А. словник
  - Б. теорія
  - В. примітки
  - Г. учбовий текст
  - Д. зміст
8. До позатекстових компонентів належить:
- А. основний текст
  - Б. ілюстративний матеріал
  - В. теорія
  - Г. описи
  - Д. словник
9. До структурного блоку «учбовий текст» не належить:
- А. описи
  - Б. методологія
  - В. примітки
  - Г. діаграми
  - Д. додатковий текст
10. Основу підручника складає:
- А. завдання
  - Б. мета
  - В. текст
  - Г. тема
  - Д. словник
11. Структурна схема побудови підручника включає в себе такі компоненти:
- А. основний текст
  - Б. теорію
  - В. учбовий текст
  - Г. словник
  - Д. математичний аналіз
12. У підручниках виділяються два структурні «блоки»:

- А. примітки
- Б. учбовий текст
- В. словник
- Г. позатекстові компоненти
- Д. теми

13. Важливим прийомом самостійної роботи з підручником є складання:

- А. читання карт
- Б. складання порівняльних характеристик географічних об'єктів
- В. складання карт
- Г. окремих територій
- Д. розуміння глобуса

14. 7-9 класах вчителі використовують методичні прийоми, які націлюють учнів самостійно працювати з підручником. До них відносяться прийоми більш складніші:

- А. виконання завдань і вправ, які вміщені до тексту і після нього;
- Б. робота із статистичним матеріалом;
- В. складання плану прочитаного тексту;
- Г. складання тез і конспектів опрацьованого тексту;
- Д. складання розповіді за малюнками, що вміщені у підручнику;

15. Загальні методичні вимоги до роботи з підручником зводяться до наступного:

- А. Систематичне використання підручника на всіх етапах процесу навчання: при вивченні нового учбового матеріалу, перевірці, закріпленні і узагальненні знань.
- Б. Цілеспрямоване навчання школярів умінням працювати зі всіма елементами підручника.
- В. Поетапне ускладнення видів роботи з підручником.
- Г. Застосування підручника в поєднанні з іншими засобами навчання: картами, учбовими картинками, аудіовізуальними засобами, матеріалами позакласного читання і ін.
- Д. Аналіз статистичних таблиць.

16. Установіть відповідність між методом та його характеристикою:

1. Пояснювально-ілюстративний метод	А. застосовуються при аналізі тексту з метою виявлення якої-небудь закономірності, правила для встановлення нових для учнів прямих і зворотних зв'язків.
-------------------------------------	--

2. Репродуктивний метод	Б. здійснюється за допомогою завдань, спосіб виконання яких учням відомий (наприклад складання плану тексту, складання схем, систематизація учбового матеріалу в таблиці).
3. Частково-пошуковий і дослідницький методи	В. носить характер проблемних питань і завдань, наприклад: «Відомо, що в лісах утворюється більше рослинної маси, ніж в степах, проте чорноземні ґрунти набагато родючіші ніж підзолисті. Чим це пояснити?» (6 клас).
4. Проблемні питання та завдання	Г. передача що вчиться готовій інформації, має місце в тих випадках, коли учні читають і переказують текст, складають описи по малюнках, прочитують дані з текстових карт і т.д.
	Д. здійснюють порівняння, знаходять в тексті положення, які доводить вчитель.

17. Установіть відповідність:

1. Позатекстові компоненти	А. опирається на різні джерела знань: текст, карти підручника і атласу, графіки і діаграми, статистичні таблиці, малюнки і фотографії, схеми.
2. Виконання завдань і питань	Б. виконують навчальну і контролюючу функцію.
3. Ілюстративний матеріал	В. поміщений в кінці підручників, дає майже повний перелік наукових понять кожного курсу географії.
4. Словник термінів	Г. складання плану прочитаного тексту.
	Д. має різноманітний вигляд і форму: різні за змістом карти в тексті, на форзаці, діаграми і графіки.

18. Установіть відповідність:

1. Підручник географії	А. супроводжується великою кількістю логічних зв'язок типу: тому, таким чином, значить, якщо, отже і т.д.
2. Розуміння тексту	Б. виконують навчальну і контролюючу функцію.
3. Позатекстові компоненти підручника	В. це засіб навчання комплексного характеру.
4. Виклад учбового матеріалу	Г. залежить, зокрема, від наявності необхідних знань в учнів та від співвідношення кількості знайомих і незнайомих слів, від рівня сформованості навиків читання.
	Д. ознайомлення учнів з прийомами роботи;

19. Установіть відповідність:

1. 6 клас	А. робота з підручником часто поєднується з аналізом матеріалів поточної преси, іноді вимагає звернення до підручників нової і новітньої історії.
2. 7 клас	Б. одним з ефективних прийомів роботи з підручником є складання розгорнутого плану теми, що вивчається на уроці.
3. 8 клас	В. особлива увага звертається на наступні види роботи з текстом: порівняння, складання по тексту схем, малюнків і таблиць, виписування даних, складання переліку об'єктів, розгорненого плану до тексту.
4. 9 клас	Г. ускладнюється аналіз текстових карт, які несуть додаткову до тексту інформацію про такі компоненти природного комплексу, як рельєф, клімат,

20. На даному малюнку зображено:

- А. підручник
  - Б. історичний підручник
  - В. опис
  - Г. літопис
  - Д. атлас
21. У характеристиці обох територій є певні відмінності і подібність. Порівнювати рекомендується за таким планом (установіть послідовність):
- А. географічне положення;
  - Б. рельєф і корисні копалини;
  - В. внутрішні і зовнішні води;
  - Г. рослинність і тваринний світ;
  - Д. клімат;
22. Існує багато прийомів роботи і підручником, але є загальноприйняті правила роботи. Головними з них вважаються (Установіть послідовність):
- А. знайомство з підручником;
  - Б. робота з текстом;
  - В. ознайомлення учнів з прийомами роботи;
  - Г. навчання учнів з допоміжною літературою;
  - Д. робота з малюнками, схемами, діаграмами і ін;
23. У 7-9 класах вчителі використовують методичні прийоми, які націлюють учнів самостійно працювати з підручником. До них відносяться прийоми більш складніші (установіть послідовність):
- А. виконання завдань і вправ, які вміщені до тексту і після нього;
  - Б. робота із статистичним матеріалом;
  - В. складання плану прочитаного тексту;
  - Г. складання тез і конспектів опрацьованого тексту;

Д. складання розповіді за малюнками, що вміщені у підручнику;

24. Установіть послідовність структури побудови підручника блоку «учбовий текст»:

- А. Основний текст
- Б. Пояснення
- В. Описи
- Г. Теорія
- Д. Словник

25. Установіть послідовність структури побудови підручника блоку «позатекстові компоненти»:

- А. Ілюстративний матеріал
- Б. Апарат орієнтування
- В. Система питань та завдань
- Г. Зміст
- Д. Карти

ТЕМА 7. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КУРСУ “ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ” (7 КЛАС)

1. «Слово,— яке загубило зв’язок із реальними предметами і явищами, що ним позначаються, перестає бути сигналом» зазначив видатний фізіолог:
  - А. І. Дудка
  - Б. Д. Садовець
  - В. І. Павлов
  - Г. П. Сорока
  - Д. Л. Кравець

2. Суть якого принципу полягає у створенні образів, конкретних уявлень, на основі яких будується навчально-пізнавальна діяльність учнів, спрямована на оволодіння системою географічних (уявлень, знань і понять)?
  - А. математичного
  - Б. наочності
  - В. картографічного
  - Г. психологічного
  - Д. педагогічного

3. Можливість пізнання їх суб'єктом (учнями) безпосереднього сприйняття за допомогою органів чуття це:
- А. чуттєвість ознак об'єкта
  - Б. принцип наочності
  - В. натуральні сприйняття
  - Г. вербальні ознаки
  - Д. не вербальні ознаки
4. Засоби наочності на яких інформація про цілісні об'єкти природи або їх частини подається у певній логічній послідовності з допомогою фрагментарних малюнків, текстів, цифрової інформації це:
- А. діаграми
  - Б. карти
  - В. схеми
  - Г. навчальні таблиці
  - Д. описи
5. _____ об'єкти живої природи використовуються у процесі навчання як у живому так і у фіксованому вигляді.
- А. рекреаційні
  - Б. натуральні
  - В. географічні
  - Г. лісові
  - Д. водні
6. До картографічних посібників належить:
- А. кінофільми
  - Б. таблиці
  - В. настінні карти
  - Г. схеми
  - Д. діаграми
7. Засоби навчання цієї групи використовують для формування уявлень, з'ясування змісту і структури об'єктів і явищ, особливостей їх просторово-територіального розміщення, допомагають засвоєнню теоретичних знань:
- А. Предмети для відтворення і аналізу явищ природи
  - Б. Натуральні об'єкти
  - В. Рекреаційні об'єкти
  - Г. Зображення натуральних географічних об'єктів і явищ
  - Д. Опис і відображення предметів і явищ умовними знаками (слова, знаки, цифри)

8. До графічних схематичних посібників належить:
- А. схеми
  - Б. таблиці
  - В. діаграми
  - Г. описи
  - Д. карти
9. Засоби навчання цієї групи також сприяють утворенню конкретних уявлень і понять про природні й господарські об'єкти і явища це:
- А. Предмети для відтворення і аналізу явищ природи
  - Б. Натуральні об'єкти
  - В. Рекреаційні об'єкти
  - Г. Зображення натуральних географічних об'єктів і явищ
  - Д. Опис і відображення предметів і явищ умовними знаками (слова, знаки, цифри)
10. Призначення цієї групи посібників – формування вмінь і навичок користування приладами, фіксації і обробки матеріалів, аналізу явищ-
- А. Предмети для відтворення і аналізу явищ природи
  - Б. Натуральні об'єкти
  - В. Рекреаційні об'єкти
  - Г. Зображення натуральних географічних об'єктів і явищ
  - Д. Опис і відображення предметів і явищ умовними знаками (слова, знаки, цифри)
11. Матеріальні засоби наочності бувають:
- А. біотичні
  - Б. природні
  - В. динамічні
  - Г. статичні
  - Д. географічні
12. Образотворчі засоби наочності: бувають:
- А. об'ємні
  - Б. плоскі
  - В. овальні
  - Г. трикутні
  - Д. квадратні
13. До плоских ілюстрованих посібників належать:
- А. портрети

- Б. кінофільми
- В. схеми
- Г. таблиці
- Д. відеофільми

14. Предмети для відтворення і аналізу явищ природи поділяються на:

- А. прилади для проведення вимірювальних робіт;
- Б. прилади для визначення кількісних і якісних показників явищ природи;
- В. мікроскопи та мікропрепарати;
- Г. прилади для картографічних робіт;
- Д. електричні прилади;

15. До плоских образотворчих засобів наочності належать:

- А. схеми
- Б. навчальні картини
- В. фото
- Г. діаграми
- Д. таблиці

16. Установіть відповідність:

1. образні ідеальні моделі	А. це моделі, які відображають особливості та закономірності навколишнього світу
2. знаково символічні моделі	Б. це моделі предметів, процесів, що створюються в уяві людини
3. розумові моделі	В. це моделі, що передають загальну структуру, істотні зв'язки та інші особливості реальних об'єктів

17. Установити відповідність:

1. природні об'єкти і предмети господарської діяльності, які можна вивчати в умовах класу	А. підручники, довідники, зошити з друкованою основою, текстові таблиці
2. вербальні	Б. колекції, гербарії
3. плоскі ілюстровані посібники	В. настінні карти, настільні і контурні карти, карти-схеми
4. картографічні посібники	Г. настінні картини, малюнки, фотографії, портрети, діапозитиви, діафільми

	Д. графіки, діаграми, таблиці
--	-------------------------------

18. Установить відповідність:

1. Натуральні об'єкти:	А. об'ємні моделі (моделі форм земної поверхні, господарських об'єктів і т.п.);
2. Зображення натуральних географічних об'єктів і явищ:	Б. Натуральні засоби наочності. Ця група об'єднує об'єкти неживої і живої природи.
3. Опис і відображення предметів і явищ умовними знаками:	В. прилади для проведення вимірювальних робіт;
4. Предмети для відтворення і аналізу явищ природи:	Г. картографічні посібники (настінні карти, настільні і контурні карти, карти-схеми);
	Д. природні об'єкти і предмети господарської діяльності, які можна вивчати в умовах класу

19. Установить відповідність:

1. вербальні	А. структурні схеми, класифікаційні схеми, схеми зв'язків і взаємозв'язків природних і економічних об'єктів і явищ
2. картографічні посібники	Б. підручники, довідники, зошити з друкованою основою, текстові таблиці);
3. графічні схематичні посібники	В. настінні карти, настільні і контурні карти, карти-схеми
4. графічні статистичні посібники	Г. графіки, діаграми, таблиці
	Д. прилади для проведення вимірювальних робіт

20. Установить відповідність:

1. Динамічні моделі	А. це моделі, що передають загальну структуру, істотні зв'язки та інші особливості реальних об'єктів
2. Статичні моделі	Б. використовуються демонстраційно, як джерело нових знань чи для ілюстрацій пояснень

	учителя
3. Навчальні моделі	В. – це моделі предметів, процесів, що створюються в уяві людини
4. Образні моделі	Г. дозволяють вивчати як зовнішній, так і внутрішній зміст об'єктів природи.
	Д. у процесі формування географічних знань, умінь і навичок є зовнішньою опорою для використання розумових операцій з метою осмислення внутрішньої суті явищ

21. Який прилад зображений на малюнку, що розширює можливості відчуття людини (у географії):

- А. барометр
- Б. гігрометр
- В. компас
- Г. тепловізор
- Д. термометр

ТЕМА 8. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСУ (8 КЛАС)

1. Презентації призначені для наочної демонстрації навчального матеріалу описового характеру, різноманітної наочної допомоги (картини, фотографії, відеофрагменти):
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Імітаційні
  - Д. Контролюючі

2. Презентації призначені для формування і закріплення умінь і навиків, а також для самопідготовки учнів:
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Імітаційні
  - Д. Контролюючі

3. Презентації призначені для виведення необхідної інформації, що є обов'язковою для засвоєння:
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Імітаційні
  - Д. Контролюючі

4. Презентації орієнтовані переважно на засвоєння нових знань:
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Навчальні
  - Д. Контролюючі

5. Презентації призначені для «симуляції» об'єктів і явищ:
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Навчальні
  - Д. Імітаційні

6. Презентації призначені для контролю певного рівня знань:
  - А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Навчальні
  - Д. Контролюючі

7. _____ (у перекладі – багатоваріантне середовище) є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів зберігання і передавання аудіовізуальної інформації.
  - А. книга

- Б. мультимедіа
- В. посібник
- Г. опис
- Д. презентація

8. Обладнання та апаратура, що використовуються в навчально-виховному процесі для підвищення його ефективності це:
- А. карти
  - Б. науковий прогрес
  - В. технічні засоби навчання
  - Г. атласи
  - Д. глобуси
9. Одним із пріоритетних сучасних напрямків розвитку навчального процесу є:
- А. застосування технічних засобів навчання
  - Б. пізнання дійсності;
  - В. формування принципів;
  - Г. одержання знань;
  - Д. розвиток діяльності;
10. Найсучаснішим комп'ютерним засобом навчання є:
- А. глобуси
  - Б. мультимедіа
  - В. атласи
  - Г. карти
  - Д. схеми
11. Застосування ТЗН на уроках географії дозволяє розв'язати багато проблем у процесі навчання, а саме:
- А. використання глобусів та карт на уроці;
  - Б. використовувати передові інформаційні технології;
  - В. змінювати форми навчання та види діяльності в межах одного уроку;
  - Г. полегшувати підготовку вчителя до уроку та залучати до цього процесу учнів;
  - Д. розширювати можливості ілюстративного супроводу уроку, подавати історичні відомості про видатних вчених, тощо;

12. Технічні засоби навчання є невід'ємним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи. Їх упровадження, на думку Г.М. Коджаспирової і К.В. Петрова, сприяє:
- А. індивідуалізації навчального процесу;
  - Б. високій ступені наочності під час викладання географії;
  - В. пошуку необхідних ресурсів для занять (Інтернет тощо);
  - Г. пізнанню дійсності;
  - Д. організації групової роботи;
13. За роллю, яку відіграють дидактичні засоби, що підсилюють деякі функції процесу навчання, можна виділити ТЗН, які полегшують поглиблюють:
- А. пізнання дійсності;
  - Б. одержання знань про дійсність;
  - В. вплив школи на учня;
  - Г. формування принципів емоційного впливу на учнів;
  - Д. розвиток діяльності, яка перетворює дійсність;
14. Технічні засоби навчання можна класифікувати за такими ознаками:
- А. за призначенням;
  - Б. за виконуваними функціями;
  - В. за способом впливу на учнів;
  - Г. за роллю, яку відіграють навчально-інформаційні матеріали;
  - Д. за часом та тривалістю;
15. Технічний аспект охоплює питання експлуатування потрібної для заняття апаратури. Виходячи з цього і використовуючи узагальнений підхід:
- А. І.І.Дриги
  - Б. Г.І.Раха
  - В. О.Г.Міхнушева
  - Г. В.Оконя
  - Д. О. Онищука
16. Залежно від дидактичних цілей, виділяють наступні види мультимедійних презентацій:
- А. Демонстраційні
  - Б. Тренажерні
  - В. Довідково-інформаційні
  - Г. Рекреаційні
  - Д. Педагогічні

17. Залежно від дидактичних цілей, виділяють наступні види мультимедійних презентацій:

- А. Навчальні
- Б. Лекційні
- В. Практичні
- Г. Імітаційні
- Д. Контролюючі

18. Установіть відповідність:

1. Демонстраційні	А. призначені для виведення необхідної інформації, що є обов'язковою для засвоєння.
2. Тренажерні	Б. призначені для наочної демонстрації навчального матеріалу описового характеру, різноманітної наочної допомоги (картини, фотографії, відеофрагменти).
3. Довідково-інформаційні.	В. призначені для формування і закріплення умінь і навиків, а також для самопідготовки учнів.
4. Навчальні	Г. призначені для «симуляції» об'єктів і явищ
	Д. орієнтовані переважно на засвоєння нових знань.

19. Установіть відповідність:

1. Імітаційні	А. орієнтовані переважно на засвоєння нових знань.
2. Контролюючі	Б. призначені для контролю певного рівня знань.
3. Навчальні	В. призначені для формування і закріплення умінь і навиків, а також для самопідготовки учнів.
4. Тренажерні	Г. призначені для «симуляції» об'єктів і явищ
	Д. призначені для наочної демонстрації навчального матеріалу

20. Установіть відповідність:

1. Аудіовізуальні засоби навчання	А. призначені для «симуляції»
-----------------------------------	-------------------------------

	об'єктів і явищ.
2. Тренажери (інформаційно-контролюючі технічні засоби) різних типів	Б. сприяють формуванню системи певних дій і операцій у відповідній їх послідовності.
3. Демонстрація кіно- та відеофільмів	В. Головною функцією цих засобів є візуальне наближення до учня навколишньої дійсності, збудження і підтримка пізнавального інтересу до об'єкту чи предмету вивчення.
4. Статичні і рухомі зображення	Г. можуть бути засобами інформації, постановкою проблеми, закріплення навчального матеріалу тощо.
	Д. сприяють розвитку мислення, закріпленню знань тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/i392-2011-%D0%BE>
2. Герман О.І., Лознякова М .Є. Формування ключових компетентностей учнів під час навчальної дискусії // Географія, 2008. - № 21 (121). - С. 2-4.
3. Зайцева І.І. Управління навчальним процесом на основі технологічних карт // Проектуємо урок разом: Ч. 1. (Додаток до ж-лу Географія) - Х.: Основа, 2006. - С. 2-16.
4. Кобернік С.Г, Коваленко Р.Р. Скуратович О.Я. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: посіб. для вчителя. - К .: Навчальна книга, 2005. - 319 с.
5. Корнєєв В.П., Герасимчук В.М. Географія материків і океанів 7 клас (методика, система технологія). Методичний банк. Внесок 4 // Географія, 2004. - № 17 (21). - С . 2-5.
6. Лаврук М.М. Застосування глобуса у формуванні геопросторової компетентності школярів // Географія, 2011. - № 3 (175). - С. 2-5.
7. Методика обучения географии в школе /под ред. Л.М. Панчешниковой. -М .: Просвещение, 1997. -3 1 9 с.
8. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць / автори-уклад. Н.П. Наволокова, В.М. Андрєєва. -Х.: Основа, 2008. - 117 с.
9. Садкіна В.І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок. - Х .: Основа, 2009. - 88 с.
10. Сорока М. Дискусії та дебати як інтерактивні технології навчання // Географія та основи економіки в школі, 2010. - № 3. - С. 5 - 12.
11. Топузов О.М., Самойленко В.М., Булава Л.М., Вішнікіна Л.П. Методика навчання географії: навчальна програма. -К .: ПТЗО, 2009. - 36 с.
12. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: підручник. - К.: Картографія, 2012. - 512 с.